

TĖVŲ ĮSITRAUKIMO Į MOKYKLOS GYVENIMĄ, MOKYMOSI PASIEKIMŲ IR MOKYTOJO DARBO VERTINIMO SĄSAJOS

Doc. dr. Antanas Valantinas

Mykolo Romerio universitetas
Socialinės politikos fakultetas
Psichologijos institutas
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva
Telefonas (8 5) 271 4620
Elektroninis paštas a.valantinas@mruni.eu

Dr. Gražina Čiuladienė

Mykolo Romerio universitetas
Socialinės politikos fakultetas
Mediacijos katedra
Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva
Telefonas (8 5) 271 4608
Elektroninis paštas grazina.ciuladiene@mruni.eu

*Pateikta 2013 m. rugsėjo 3 d.
Parengta spausdinti 2013 m. lapkričio 14 d.*

doi:10.13165/SD-13-12-2-09

Anotacija

Straipsnyje, remiantis Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros (toliau – NMVA) duomenimis (tėvų apklausa), analizuojamos tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą stabilumo ir jų vaikų pasiekimų sąsajos. Siekiant užsibrėžto tikslo, keliami klausimai: kokios tėvų nuostatos dėl įsitraukimo į mokyklos gyvenimą, ar yra sąsajų tarp nuostatų pobūdžio ir mokinių pasiekimų ir kokio pobūdžio tos sąsajos, ar vaiko mokymosi sunkumai susiję su glaudesniu tėvų ir mokytojų bendradarbiavimu.

Šiame tyrime į mokinių pasiekimus žvelgiama dichotominiu aspektu. Viena vertus, jie laikomi teigiamą įsitraukimo įtaką iliustruojančiu veiksniu, kita vertus, jie gali būti interpre-

tuojami kaip bendradarbiavimą trikdantis veiksnys, t. y. prasti mokinių pasiekimai gali tapti psichologine tėvų bendradarbiavimo su mokykla kliūtimi.

Problema buvo tiriama naudojantis NMVA turima mokyklų veiklos išorės vertinimų duomenų bazė: analizuoti 2010–2011 m. atliktų tėvų apklausų duomenys. Tais metais išoriniai vertinimai atlikti 175 mokyklose. Apklausoje dalyvavo 29 358 tėvai. Buvo nagrinėjami 7 klausimų, susijusių su tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą nuostatomis, jų vaikų pasiekimais ir mokytojų darbu, vertinimai.

Remiantis duomenimis, rečiau įsitraukiantys į mokyklos gyvenimą tėvai dažniau būna nepatenkinti vaiko mokykla ir teigia, kad jų vaikui toje mokykloje nepatinka mokytis. Jie labiau linkę dėl vaiko mokymosi nesėkmių kaltinti mokytojus neobjektyvumu, nepakankamu geranoriškumu jų vaikams, per mažą pagalbą patiriant mokymosi sunkumų. Tokie tėvai taip pat dažniau teigia, kad mokykloje trūksta informacijos apie vaiko pasiekimus ir elgesį, skundžiasi nepagarbiu santykiu savo atžvilgiu.

Reikšminiai žodžiai: tėvai, mokiniai, mokykla, įsitraukimas į mokinių ugdymą, pasiekimai.

Įvadas

Ne tik mokytojai ir vaikai, bet ir tėvai sudaro ugdymo tikslo vienijamą grupę. Tėvų įsitraukimas į mokyklos gyvenimą tiriamas jau ne vieną dešimtmetį. Įvairių autorių atliktų tyrimų duomenys patvirtina teorines išvagas, kad tėvų įsitraukimas turi teigiamos įtakos ne tik vaiko mokymosi pasiekimams, pamokų lankomumui, nuostatai mokyklos atžvilgiu, savijautai mokykloje, bet ir mokyklos efektyvumui, emociniam mokyklos klimatui, mokytojų savijautai, mokytojų ir tėvų konstruktyvių tarpusavio santykių kūrimui (Driessen, Smit, Slegers, 2005). Tėvų įsitraukimas teigiamai veikia jų pasitikėjimą ir pasitenkinimą mokykla, skatina juos mokytis (Hornby, Lafaele, 2011).

Kita vertus, tyrėjai taip pat atskleidžia, kad aktyvaus tėvų dalyvavimo neretai pasigenda. Dažniausiai mokslinėje literatūroje nurodomos keturios veiksnių, trikdančių tėvų įsitraukimą, grupės (1 lentelė).

1 lentelė. Tėvų ir mokyklos bendradarbiavimą trikdantys veiksniai (Hornby, Lafaele, 2011)

Table 1. Parent-school collaboration disturbing factors (Hornby, Lafaele, 2011)

Veiksniai, susiję su vaiko tėvais, šeima	Veiksniai, susiję su mokiniu	Veiksniai, susiję su tėvais ir mokytojais	Socialiniai veiksniai
<ul style="list-style-type: none"> - tėvų nuostata dėl tėvų įsitraukimo - „kvietimo“ įsitraukti suvokimas - tėvų sveikata - tėvų išsilavinimas, - pilna / nepilna šeima - tėvų užimtumas - lytis, tautybė 	<ul style="list-style-type: none"> - amžiaus tarpsnio ypatumai - mokymosi sunkumai ir negalia - gabumai ir talentas - elgesio problemos 	<ul style="list-style-type: none"> - skirtingi tikslai ir turima informacija apie vaiką - skirtingos nuostatos - skirtinga kalba (mokytojų profesinė, o tėvų buitinė kalba) 	<ul style="list-style-type: none"> - istoriniai (tradicijos ir t. t.) - politiniai: skatinanti ar neskatinanti tėvų įsitraukimą valstybinė politika, pedagogų rengimas dirbti su tėvais - ekonominiai: dirbantys, bedarbiai, daug uždirbantys, mažai uždirbantys

Matyti, kad tėvų ir mokyklos bendradarbiavimą gali trikdyti ne tik psichologiniai mokinių ypatumai, bet ir mokinių šeimų, jų tėvų psichologiniai, socialiniai, demografiniai ypatumai, ekonominė vaiko šeimos padėtis. Įtakos tėvų ir mokyklos bendradarbiavimui turi ir mokytojų nuostatos, turima apie vaiką informacija, tos informacijos pateikimo būdai (kalba, elgesys) ir t. t. Sėkmingas mokyklos ir tėvų bendradarbiavimas nėra atsitiktinumas ar savaiminis procesas. Jis – tikslingas abipusių pastangų, kreipiamų kūrybiškos sąveikos idėjoms įgyvendinti ir orientuotų bendradarbiavimo kliūtims įveikti, rezultatas (Warren, Hong, Rubin, Sychitkok-hong, 2010).

Lietuvoje tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą mastą, įsitraukimo teikiamus pranašumus ir jų ribojančias kliūtis nagrinėjančių tyrimų stokojama. Išnagrinėjus tėvų ir mokyklos bendradarbiavimą atspindinčius NMVA duomenis, atskleisti užsienio autorių tyrimo duomenims neprieštaraujantys dėsningumai: nustatytas teigiamas tėvų bendradarbiavimo ir mokyklos efektyvumo koreliacinis ryšys, negausios tėvų įtraukimo formos, konstatuotas daugelyje mokyklų nepakankamas tėvų įsitraukimo lygis (Valantinas, Čiuladienė, 2012). Šio straipsnio tikslas, remiantis NMVA duomenimis (tėvų apklausa), – išanalizuoti tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą stabilumo ir jų vaikų pasiekimų sąsajas. Siekiant užsibrėžto tikslo, keliami klausimai: kokios tėvų įsitraukimo į mokyklos gyvenimą nuostatos, ar yra sąsajų tarp nuostatų pobūdžio ir mokinių pasiekimų ir kokio pobūdžio tos sąsajos, ar vaiko mokymosi sunkumai susiję su glaudžiu tėvų ir mokytojų bendradarbiavimu.

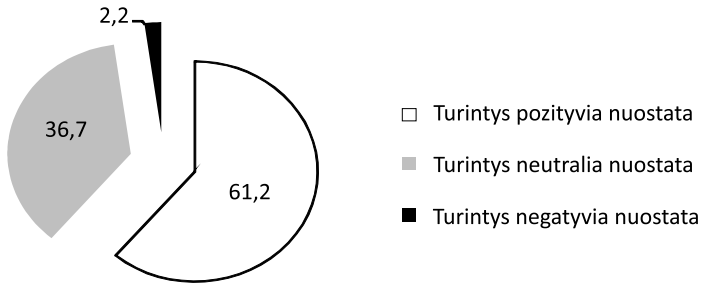
Tyrimo metodologija. Mokinių tėvų apklausa yra NMVA atliekamo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo būtinoji dalis. Apklausoje tikslas – atskleisti tėvų nuomonę apie mokyklos akademinę, socialinę, emocinę ir fizinę aplinką. Respondentų prašoma įvertinti 19 teiginių, pažymint atsakymą: „visiškai sutinku“, „sutinku“, „nesutinku“, „visiškai nesutinku“. Straipsnyje aptariami 7 tėvų apklausoje pateikiamų teiginių tėvų vertinimai: 1) *esu patenkintas, kad vaikas mokosi būtent šioje mokykloje*; 2) *vaikui patinka mokykloje*; 3) *mokytojai vaiką vertina ir pažymius rašo teisingai, objektyviai*; 4) *mokyklos mokytojai tiki mano vaiko sėkme*; 5) *jei vaikas ko nors nesupranta, visada gali pasiaiškinti per pamokas ar konsultacijas*; 6) *man užtenka informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje*; 7) *mokykloje tėvų nuomonė gerbiama ir vertinama*.

Kiekybinei analizei pasitelkti statistiniai tyrimo duomenų apdorojimo metodai – aprašomoji analizė (dažnumai, procentinis rangas, vidurkiai); požymių nepriklausomumo tikrinimas (*chi* – kvadrato kriterijus). Naudotas SPSS (*Statistical Package for Social Science*) programinės versijos 19 variantas.

Tyrimo imtis: Buvo nagrinėjami 2010–2011 m. atliktų tėvų apklausų duomenys. Tais metais išoriniai vertinimai atlikti 175 mokyklose. Apklausoje dalyvavo 29 358 tėvai.

1. Apklaustų mokinių tėvų nuostatos dėl įsitraukimo į mokyklos gyvenimą

Demografinėje apklausoje dalyje tėvai turėjo pažymėti atsakymus į klausimus, kurie atspindį jų nuostatą dėl įsitraukimo į mokyklos gyvenimą. Remiantis atsakymais respondentai buvo suskirstyti į tris grupes: a) turintys teigiamą nuostatą dėl tėvų ir mokyklos bendradarbiavimo (nuolat domisi mokyklos veiklomis, dalyvauja jose), b) turintys neutralią nuostatą (kartais domisi mokyklos veiklomis ir dalyvauja jose), c) turintys neigiamą nuostatą (nesidomi mokyklos veiklomis ir vengia jose dalyvauti) (1 pav.).

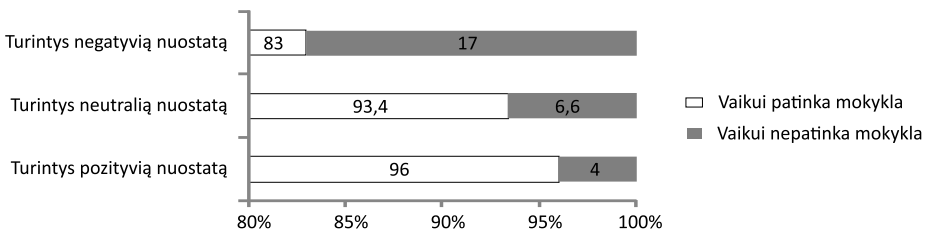

1 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal bendradarbiavimo su mokykla nuostatas
Fig. 1. Percentage of parents according their attitude to parent-school collaboration

Tėvų apklausos duomenimis, daugeliui tėvų (61 proc.) būdinga teigiama, 37 proc. – neutrali ir tik 2 proc. – neigiama bendradarbiavimo su mokykla nuostata. Šis itin netolygus pasiskirstymas rodo akivaizdų respondentų bruožą: NMVA organizuojamoje apklausoje dalyvauja iš esmės tik aktyvūs tėvai. Tai reiškia, kad minimų duomenų analizė gali atskleisti tik šio tipo respondentų (aktyvių) ir mokyklos bendradarbiavimo aspektus. Pažymėtina, kad ir aktyvesnių tėvų grupėje beveik dviejų penktadalių tėvų atsakymai vis dėlto rodo neutralią bendradarbiavimo nuostata.

Vyraujančią teigiamą nuostata patvirtina ir tėvų atsakymai į kitą apklausos klausimą. Teiginiui – *esu patenkintas, kad vaikas mokosi būtent šioje mokykloje* – didžioji dauguma respondentų pritaria. Vis dėlto neigiamą nuostata turinčių tėvų grupėje nesutinkančių su teiginiu yra du kartus daugiau (6,6 proc.), palyginti su neutralią (3 proc.) ir teigiamą (2,5 proc.) nuostata turinčių tėvų grupe ($\chi^2 = 37,071$; $p < 0,0001$).

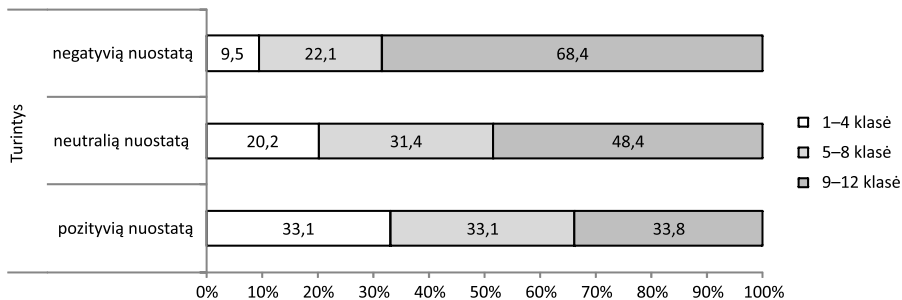
Dar didesnis tėvų grupių skirtumas atsiskleidžia, kai tėvai vertina savo vaikų požiūrį į mokyklą. Nors daugelis respondentų teigia, kad *vaikui patinka mokykloje*, akivaizdu, kad labiau patenkinti mokykla (tėvų nuomone) teigiamą nuostata turinčių tėvų vaikai ($\chi^2 = 251,886$; $p < 0,0001$) (2 pav.).

2 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal nuostatas ir vaiko požiūrio į mokyklą vertinimą
Fig. 2. Percentage of parents according attitude and their child's satisfaction with school

Tik 4 proc. aktyvių tėvų nurodė, kad, jų nuomone, vaikui nepatinka mokykloje. Neutraliai nusiteikusių tėvų grupėje taip manančių buvo 6,6 proc., tačiau daugiausia (17 proc.) tokių tėvų yra tarp neigiamai vertinančių savo ir mokyklos bendradarbiavimo galimybę.

Su tėvų įsitraukimu susijusiu veiksniu laikytinas vaiko amžius. Remiantis NMVA tėvų apklausos duomenimis, kuo vyresnis vaikas, tuo rečiau tėvai įsitraukia į jo mokyklos gyvenimą. Šią tendenciją patvirtina ir užsienio autorių tyrimai (Halsey, 2005; Deslandes, Bertrand, 2005; Lewis, Forman, 2002). Vis dėlto mūsų duomenys atskleidžia, kad šis dėsningumas būdingas tik tiems tėvams, kurie mokyklos atžvilgiu nusiteikę neutraliai ir neigiamai (3 pav.).

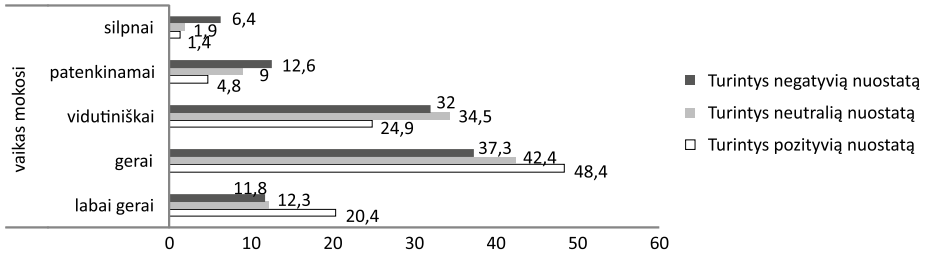
3 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal nuostatas ir vaikų amžių
Fig. 3. Percentage of parents according attitude and age of child

Neutralią nuostatą išreiškusių tėvų grupė pagal savo vaikų amžių pasiskirstė taip: penktadalio vaikai mokėsi pradinėse klasėse, beveik trečdalis – pagrindinėse, bemaž pusės – vidurinėse. Tėvų, kurie save apibūdino kaip nesidominčius mokyklos gyvenimu, vaikai vyresni: apie dviejų trečdalių šių respondentų vaikai mokėsi 9–12 klasėse, penktadalio – 5–8 klasėse, dešimtadalio – 1–4 klasėse. Taigi, vidurinės pakopos mokinių tėvai rečiau įsitraukia į mokyklos gyvenimą negu pagrindinės ir pradinės pakopos mokinių tėvai. Įdomu, kad į mokyklos gyvenimą įsitraukiantys tėvai daro tai visą vaiko mokymosi laikotarpį, nesvarbu, kokio vaikas amžiaus: trečdalis šių respondentų vaikai mokėsi pradinėse klasėse, trečdalis – pagrindinėse ir trečdalis – vidurinėje pakopoje.

2. Tėvų nuostatų dėl bendradarbiavimo su mokykla ir mokinių pasiekimų sąsajos

Daugelio apklausoje dalyvavusių respondentų vaikai mokosi neblogai (labai gerai – 17,2 proc.; gerai – 46 proc.; vidutiniškai – 28,6 proc.). Prastesni pasiekimai būdingi tik nedelei daliai respondentų vaikų (8,2 proc.) (patenkinamai mokosi 6,5 proc., silpnai – 1,7 proc.). Taigi, apklausos imtyje vyrauja ne tik teigiamai nusiteikę, aktyvesni, bet ir geresnių mokinių (akademinė prasme) tėvai.

Kita vertus, remiantis tyrimo duomenimis, statistiškai reikšmingas tėvų grupių skirtumas lyginant jas vaiko akademinį pasiekimų požiūriu (4 pav.).

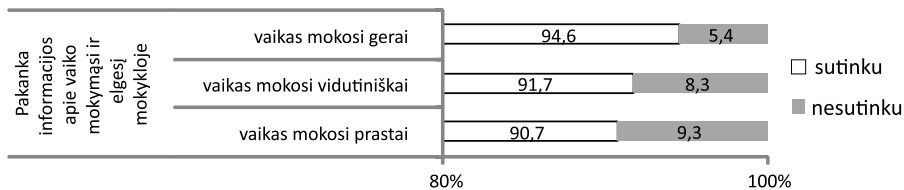

4 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal nuostatas ir mokinių pasiekimus
Fig. 4. Percentage of parents according attitude and child's achievement

Tėvų apklausos duomenys leidžia formuluoti prielaidą, kad tėvų nuostatos susijusios su jų vaikų mokymosi pasiekimais. Dažniau įsitraukiančių tėvų vaikai mokosi geriau negu kartais arba retai įsitraukiančių tėvų ($\chi^2 = 852, 927$; $p < 0,0001$). Kitaip tariant, gerai besimokančių mokinių tėvai dažniau įsitraukia į mokyklos gyvenimą. Panašią tendenciją patvirtina ir užsienio autorių tyrimai (Deslandes, Bertrand, 2005). Taigi mokinių pasiekimus galima interpretuoti kaip veiksnį, susijusį su tėvų aktyvumu.

Tyrimo duomenys neleidžia atsakyti į klausimą: ar tėvų aktyvumas lemia pažangumą, ar pažangumas lemia tėvų aktyvumą, ar koks nors kitas veiksnys turi įtakos jų sąsajoms. E. Pomerantzo, E. Moormano (2011) tyrimų rezultatai rodo, kad tėvų į(si)traukimo poveikis jų vaikų mokymosi pasiekimams gali priklausyti ir nuo tėvų elgesio su vaikais ypatumų. Svarbu tai, į ką orientuojasi tėvai: į vaiko kontrolę ar, priešingai – į jo savarankiškumo skatinimą; į patį vaiko mokymosi procesą ar daugiau tik į rezultatus; kokios reakcijos (teigiamos ar neigiamos) vyrauja vertinant mokymosi rezultatus, kokius lūkesčius (teigiamus ar neigiamus) pabrėžia bendraudami su vaiku.

Vaiko mokymosi sunkumai turėtų paskatinti glaudesnę jo mokytojų ir tėvų bendradarbiavimą. Mokytojai gali gauti naudingos informacijos iš tėvų tirdami vaiko nesėkmių priežastis, ieškodami veiksmingesnių poveikio metodų, kreiptis į tėvus pagalbos įgyvendinant savo mokomuosius ir auklėjamuosius tikslus. Tėvams, siekiantiems padėti vaikui įveikti mokymosi sunkumus, taip pat reikia informacijos apie vaiko elgesį mokykloje, jo patiriamų sunkumų ypatumus. Tačiau NMVA anoniminės apklausos duomenys rodo, kad kuo prasčiau vaikas mokosi, tuo didesnis tėvų polinkis nuo mokyklos tolti (5 pav.). Tai, kad neigiamą nuostatą mokyklos atžvilgiu turinčių tėvų vaikai dažnai prasčiau mokosi, atspindi mokyklos ir tėvų bendradarbiavimo stoką. Neigiamai ir neutraliai dėl bendradarbiavimo su mokykla nusiteikę tėvai statistiškai reikšmingai dažniau teigia, kad jiems neužtenka informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje, palyginti su teigiamai nusiteikusiai tėvais ($\chi^2 = 4,037$ $p < 0,0001$). Taip pat mažiau informacijos gauna ir mokymosi sunkumų patiriančių mokinių tėvai ($\chi^2 = 114,167$ $p < 0,0001$) (5 pav.).

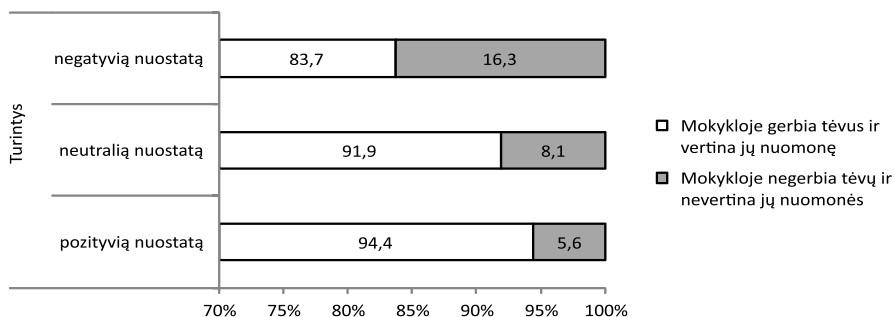
5 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal teiginio vertinimą ir vaiko mokymosi pasiekimus
Fig. 5. Percentage of parents according assessment of statement and child's achievement

Absoliuti dauguma respondentų teigia, kad jiems užtenka informacijos apie vaiko mokymąsi ir elgesį mokykloje. Tačiau matyti, kad informacijos trūksta apytiksliai dešimtdaliui tėvų, kurių vaikai turi mokymosi sunkumų. Vaikui nepatiriant mokymosi sunkumų (jis mokosi labai gerai / gerai), tėvams užtenka informacijos – tik 5 proc. respondentų teiginių paneigė.

3. Tėvų nuostatų dėl bendradarbiavimo su mokykla ir mokytojų darbo vertinimo sąsajos

Mokymo(si) procese kylančioms problemoms aptarti (pasidalinti jomis, klausytis kitosios nuomonės, svarstyti skirtingus galimus sprendimus, prisipažinti, kad klydai, kad nežinai sprendimo) reikalinga pasitikėjimo atmosfera. Esminės prielaidos jai sukurti – pagarbus tarpusavio santykiai, kurių konkreti raiška – bendravimas kaip lygus su lygiu. Lygiapartneriški santykiai laikomi reikšmingu įtraukimo veiksniu: geri mokytojų ir tėvų tarpusavio santykiai didina tėvų įsitraukimą (Warren ir kt., 2010). Komunikacijos kliūtys pašalinamos, kai rodoma pagarba, klausomasi ir kai komunikuojama reguliariai (Friedman, 2005, p. 8).

Tačiau sukurti ir palaikyti lygiapartneriškus santykius nelengva. Tai patvirtina ir NMVA apklausos duomenys. Remiantis jais apytiksliai 6 proc. tėvų teigia, kad mokykloje negerbiama ir net neišklausoma jų nuomonė. Lyginant atsakymus pagal tris išskirtas tėvų grupes, nelygiapartneriškumo veiksnys tampa dar akivaizdesnis (6 pav.).

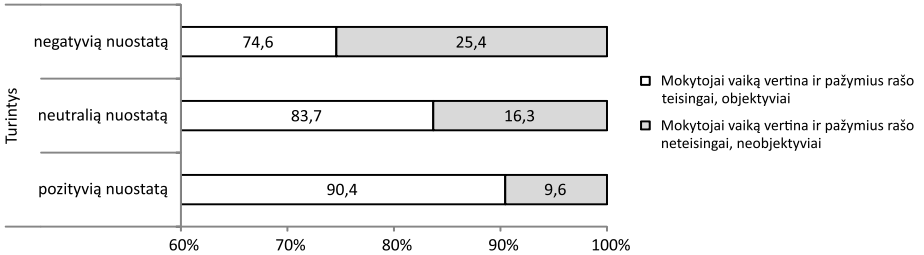

6 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal nuostatas ir mokytojų rodomos pagarbos tėvams vertinimą

Fig. 6. Percentage of parents according attitude and assessment of teachers' respect

Neigiamai ir neutraliai dėl bendradarbiavimo su mokykla nusiteikę tėvai statistiškai reikšmingai dažniau nurodo, kad mokytojai negerbia tėvų ir jų nuomonės ($\chi = 138,883$, $p < 0,0001$).

NMVA atliekamos anoniminės tėvų apklausos metu paaiškėjo, kad tėvai su mokytojo asmeniu sieja ne tik bendradarbiavimo, bet ir vaiko mokymosi problemas (7 pav.).

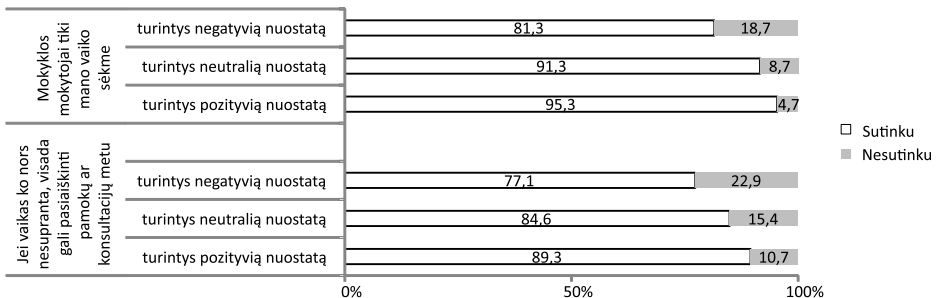

7 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal nuostatas ir mokinio pasiekimų vertinimo objektyvumą

Fig. 7. Percentage of parents according attitudes and assessment of achievements' objectivity

Kaip matyti, beveik dešimtadalis respondentų, noriai ir aktyviai dalyvaujančių mokyklos veiklose, pažymi, kad mokykloje esama neobjektyvių (žinių vertinimo požiūriu) mokytojų. Tarp neigiamą nuostatą dėl bendradarbiavimo turinčių tėvų (t. y. bemaž nedalyvaujančių mokyklos gyvenime) taip manančių tris kartus daugiau. Net ketvirtadalis šios grupės respondentų abejoja mokytojų teisingumu ir objektyvumu ($\chi^2 = 347,007$; $p < 0,0001$). Taigi, remiantis duomenimis, mokytojo vertinimas – svarbi problema ne tik pasyviems, bet ir aktyviems tėvams.

Apklausoje dalyvavusių tėvų atsakymų analizė rodo, kad dalis tėvų abejoja ne tik mokytojų objektyvumu, bet ir mokytojų geranoriškumu jų vaikams (8 pav.).

8 pav. Tėvų pasiskirstymas (proc.) pagal nuostatas ir mokinio galimybių vertinimą

Fig. 8. Percentage of parents according attitude and assessment of teachers' goodwill

Kaip rodo duomenys, neutraliai ir neigiamai dėl bendradarbiavimo su mokykla nusiteikę tėvai dažniau teigia, kad mokyklos mokytojai netiki jų vaiko sėkme ($\chi^2 = 292,935$; $p < 0,0001$). Jie taip pat dažniau mano, kad jų vaikai negauna jiems reikalingos mokytojo pagalbos ($\chi = 179,166$, $p < 0,0001$). Apytiksliai penktadalis tėvų, neišitraukiančių į mokyklos gyvenimą, mano, kad mokytojai negeranoriški jų vaikams: nepadedą vaikui papildomai individualiai aiškinti temą, netiki jo sėkme.

Tai, kad tėvai, kurių nuostata dėl bendradarbiavimo su mokykla yra neigiama ir neutrali, dažniau neigiamai atsako į visus klausimus apie mokytojų ir tėvų santykių kokybę, rodo, jog ši tendencija nėra atsitiktinė. Taigi, galima kelti prielaidą, kad neigiama tėvų nuostata – nesėkmingo nelygiapartneriško ankstesnio bendravimo su pedagogais arba visiško nebendravimo pasekmė. Tėvų požiūriu, mokyklose trūksta objektyvumo, geranoriškumo: vaikui nesuteikiama reikiama pagalba. Kita vertus, tyrimo duomenys neleidžia atsakyti į klausimą, ar šis vertybinis konfliktas lemia neigiamą nuostatą mokyklos atžvilgiu, ar, atvirkščiai – išankstinę neigiamą nuostatą tampa kliuviniu spręsti tarpusavio konfliktus.

Išvados

Tyrimo duomenų analizė parodė, kad tėvų nuostatos, atspindinčios jų įsitraukimą į mokyklos gyvenimą, yra susijusios su vaikų pasiekimais: gerai besimokančių vaikų tėvai dažniau įsitraukia į mokyklos veiklas negu prastai besimokančių vaikų tėvai.

Rečiau įsitraukiantys į mokyklos gyvenimą tėvai dažniau būna nepatenkinti vaiko mokykla ir teigia, kad jų vaikui toje mokykloje nepatinka mokytis. Jie taip pat labiau linkę dėl vaiko mokymosi nesėkmių kaltinti mokytojus neobjektyvumu, nepakankamu geranoriškumu jų vaikų atžvilgiu, per mažą pagalbą patiriant mokymosi sunkumų. Tokie tėvai taip pat dažniau teigia, kad mokykloje trūksta informacijos apie vaiko pasiekimus ir elgesį, skundžiasi nepagarbiu santykiu savo atžvilgiu.

Tėvai, turintys neigiamą ar neutralią bendradarbiavimo su mokykla nuostatą, linkę augant vaikams rečiau įsitraukti į mokyklos gyvenimą. Tėvai, įsitraukiantys į mokyklos gyvenimą (turintys teigiamą bendradarbiavimo nuostatą), daro tai visą vaiko mokymosi laikotarpį – nesvarbu, kokio vaikas amžiaus.

Literatūra

- Deslandes, R.; Bertrand, R. Motivation of parent involvement in secondary-level schooling. *The Journal of Educational Research*. 2005, 1. 98 (3): 164–175.
- Driessen, G.; Smit, F.; Slegers, P. Parental involvement and educational achievement. *British educational research journal*. 2005, 31 (4): 509–532.
- Halsey, P. A. Parent involvement in Junior high schools: a failure to communicate. *American Secondary Education*, 2005, 34 (1): 57–69.
- Hornby, G.; Lafaele, R. Barriers to parental involvement in education: an explanatory model. *Education Review*. 2011, 63 (1): 37–52.
- Friedman, G. I. Home to school communication. *Preparing educators to communicate and connect with families and communities*. Edited by P. R. Schmidt. Greenwich: IAP, 2005, p. 1–18.
- Lewis, A. E.; Forman, T. A. Contestation or Collaboration? A comparative study of home-school relations. *Anthropology & Education Quarterly*. 2002, 33 (1): 60–89.

- Pomerantz, E. M.; Moorman, E. M. The how, whom, and why of parent's involvement in children's academic lives: more is not always better. *Review of educational research*. 2007, 77 (3): 373–410.
- Warren, M. R.; Hong, S.; Rubin, C. L.; Sychitkokhong, P. (Harvard graduateschool of education). Beyond the bake sale: a community based relational approach to parent engagement in schools. *Teachers college record*. 2010, 111 (9): 2209–2254.
- Valantinas, A.; Čiuladienė, G. Tėvų į(si)traukimas į vaikų ugdymą: ar tai problema Lietuvos mokyklose? *Socialinis darbas*. ISSN 1648-4789. 2012, 11 (2): 401–410.
- Šaltiniai
- 175 mokyklų mokinių tėvų apklausos duomenys. Vilnius: Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra, 2010–2011.

CORRELATION OF PARENTAL INVOLVEMENT IN THEIR CHILDREN EDUCATION WITH CHILDREN ACHIEVEMENT AND TEACHER'S WORK EVALUATION

Assoc. Prof. Dr. Antanas Valantinas

Dr. Gražina Čiuladienė

Mykolas Romeris University, Lithuania

Summary

Parent's involvement in school's life has become the objective of many researches for several decades. Unfortunately, there is a big lack of researches in this field in Lithuania. In this article, the results of the analysis of the data base of National Agency of School Evaluation are presented. Data of parent survey were analyzed. The aim of this analysis was to find out how parents' attitude towards involvement in their children's school life relates with children (students) academic achievement and teachers work evaluation by parents. The main theoretical assumption of this analysis was that correlation of students achievements can be of dual character: students' high achievements can be valued as the illustration of positive influence of parent's positive attitude towards cooperation with school and involvement into their children school life. From the other point of view, students' low achievement can become an obstacle in the way of collaboration with school's staff. In this survey, 29358 parents of 175 schools participated. The survey was organized in years 2010–2011. 7 questions about parent's attitude towards involvement in school's life, their children achievement and evaluation of teachers work were selected from the questionnaire. Three types of parents' attitude towards involvement into life of their children's school were identified: a) parents with a positive attitude – constantly interested in school's activities and participate in school's life, b) neutral (variable) – interested in school's activities and participate in school's life only from time to time, c) negative – not interested in school's activities and do not participate in school's life.

According to the results of this analysis, several conclusions were formulated: parents' attitudes towards involvement into their children life correlate with student's achievements. Parents of students with high achievements more often demonstrate a positive attitude towards involvement into school's life and more often participate in school's activities.

Parents with a neutral or negative attitude towards involvement in their children's life are more often dissatisfied with the school's performance. They state that their children do not like their school, more often blame schools for their children's failure, think that teachers are not objective in their assessment of student's academic performance. This group of parents more often thinks that their children are lacking teacher's support and that teachers do not respect parent's opinion. Only for parents with the neutral or negative attitude towards involvement in their children's school it is characteristic to be less interested to participate in school's life as their children grow.

Keywords: *parents, students, school, involvement in student's education, student's achievement.*

Antanas Valantinas, socialinių mokslų (psichologija) daktaras, Mykolo Romerio universiteto Socialinės politikos fakulteto Psichologijos instituto docentas. Mokslinių tyrimų kryptys: socialinė psichologija, bendravimo psichologija, pedagoginė psichologija, specialiųjų poreikių asmenų integracija, socialinis emocinis ugdymas.

Antanas Valantinas, Doctor of Social Sciences (Psychology), Mykolas Romeris University, Faculty of Social Policy, Institute of Psychology, Associate Professor. Research areas: social psychology, communication psychology, educational psychology, special needs students' integration, social emotional teaching.

Gražina Čiuladienė, socialinių mokslų (edukologija) daktarė, Mykolo Romerio universiteto Socialinės politikos fakulteto Mediacijos katedros lektorė. Mokslinių tyrimų kryptys: socialinė pedagogika, konfliktų sprendimas, meditacija.

Gražina Čiuladienė, Doctor of Social Sciences (Education), Mykolas Romeris University, Faculty of Social Policy, Mediation Department, lector. Research areas: social pedagogy, conflict resolution, mediation.